

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת
لجنة الانتخابات المركزية
The Central Elections Committee

Justice Isaac Amit
Supreme court of Israel
Chairman of the Central
elections committee
to the 25th Knesset

قاضي إسحاق عميت
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات
المركزية للكنيست 25

השופט יצחק עמית
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-25

ה"ש 14/25

המבקש: ראש הממשלה, חה"כ יאיר לפיד

נגד

- המשיבים:
1. חה"כ אריה מכלוף דרעי
  2. המועמד להרכיב את הממשלה, חה"כ בנימין נתניהו
  3. היועצת המשפטית לממשלה

בקשה לפי סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה

המבקש: בעצמו

החלטה

1. אמש הובא לפתחי מכתב פניה מטעם המבקש, הנושא את הכותרת "אות קלון למדינת ישראל, לערכיה ולשלטון החוק". פנייה זו הוגשה על רקע מינויו הצפוי של המשיב 1 (להלן: **המשיב**) לתפקיד שר בממשלה הבאה.
2. בבקשתו מפנה המבקש לגזר דינו של המשיב בת"פ (שלום י-ם) 56231-12-21 מיום 1.2.2022, שבו הוטל על האחרון עונש של מאסר על תנאי, לאחר שהודה והורשע במסגרת הסדר טיעון

בעבירות מס. לדידו של המבקש, "אין ספק כי במעשיו של [המשיב] דבק קלון", ומכאן בקשתו כי אפעיל את סמכותי מכוח סעיף 6(ג) לחוק יסוד: הממשלה.

3. דין הבקשה להידחות על הסף, אף ללא צורך בקבלת תגובת המשיבים.

סעיף 6 לחוק יסוד: הממשלה (להלן: **חוק היסוד**), העוסק בכשירותם של שרים, קובע בסעיף 6(ג) כדלקמן:

(ג)1 לא יתמנה לשר מי שהורשע בעבירה ונידון לעונש מאסר וביום מינויו טרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר או מיום מתן פסק הדין, לפי המאוחר, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית כי אין עם העבירה שבה הורשע, בנסיבות הענין, משום קלון.

(2) יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לא יקבע כאמור בפסקה (1), אם קבע בית המשפט, לפי דין, כי יש עם העבירה שבה הורשע משום קלון.

סעיף 3 לחוק הממשלה, התשס"א-2001 (להלן: **חוק הממשלה**) משלים את הוראת סעיף 6(ג) לחוק היסוד במישור הפרוצדוראלי, ומתווה את האופן שבו תוגש בקשה מסוג זה להכרעת יו"ר ועדת הבחירות המרכזית:

3. בקשה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לפי סעיף 6(ג) לחוק-יסוד: הממשלה (להלן – חוק היסוד), תוגש בידי ראש הממשלה, או חבר הכנסת שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה, לגבי מי שמועמד להיות שר.

4. מלשונו המפורשת של סעיף 3 לחוק הממשלה, אנו למדים כי המחוקק ביקש לייחד את אפשרות הפנייה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית מכוח סעיף 6(ג) לחוק היסוד, ולהקנותה לשני גורמים בלבד: **ראש הממשלה או חבר הכנסת שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה.**

זה לא מכבר נזדמן לי לעמוד על הדברים בהחלטתי בפ"מ 3/25 **התנועה לאיכות השלטון נ' דרעי** (20.9.2022) (להלן: **פ"מ 3/25**), שנסבה גם היא על סוגיית כשירותו של המשיב לכהן כשר בממשלה עתידית:

"ודוק, לא כל אדם רשאי להגיש את הבקשה שהניחה המבקשת בפניי. המחוקק בחר לייחד את הסמכות להגיש בקשה לקביעת היעדר קלון לפי סעיף (ג) לחוק יסוד: הממשלה, אך ורק לראש הממשלה או לחבר הכנסת שהוטל עליו התפקיד להרכיב ממשלה [...]. דומני שלא יכול

להיות חולק כי המבקשת אינה אחד מהשניים, ועל כן אין היא כשירה להעלות את הסוגיה בפניי" (שם בפסקה 7, הפניה הושמטה).

אזכיר כי באותו מקרה, הבקשה מכוח סעיף 6(ג) לחוק היסוד הוגשה על ידי גורם שלישי - התנועה לאיכות השלטון. ממילא, לא היתה כל אחיזה לטענה כי המבקשת היתה בעלת זכות עמידה לצורך הגשת הבקשה, בהיות הדבר מנוגד חזיתית ללשון החוק.

5. בשונה מהנסיבות בפ"מ 3/25, הבקשה שלפניי הוגשה על ידי ראש הממשלה היוצאת. מכאן יכולה להישמע הטענה כי בהיות המבקש "ראש הממשלה", כלשון סעיף 3 לחוק הממשלה, הרי שיש לראותו כבעל מעמד לצורך הגשת הבקשה דנן. ולא היא. הטעם לכך נעוץ בלשונן, הגיונו ותכליתן של הוראות סעיפים 6(ג) לחוק היסוד וסעיף 3 לחוק הממשלה, שצירופן נועד לאפשר **לגורם המציע את המינוי** לפנות בבקשה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית, אשר יקבע אם **ניתן** למנות את המועמד לתפקיד שר, על אף שטרם עברו שבע שנים מהיום שגמר לרצות את עונש המאסר או מיום מתן פסק הדין בעניינו. אסביר.

6. כפי שהוסבר בפ"מ 3/25, בחוק את סעיף 6(ג) לחוק היסוד, המכונן קבע מעין "חזקת קלון", שלפיה אדם שהורשע ונדון לעונש מאסר על פי התנאים המפורטים בחוק היסוד, לא יהא כשיר לכהן כשר בממשלת ישראל. זוהי אפוא ברירת המחדל. עם זאת, ברירת מחדל זו אינה בבחינת סוף פסוק, וניתן **לסתור** את "חזקת הקלון" באמצעות פנייה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית בבקשה כי יקבע **העדר** קלון במעשיו של המועמד לתפקיד (שם, פסקה 6).

במילים אחרות, הסמכות הנתונה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית מכוח סעיף 6(ג) לחוק היסוד, לא נועדה להעניק זכות עמידה לגורמים המבקשים לקבוע כי **דבק קלון** במעשיו של המועמד לתפקיד שר. נהפוך הוא. היא נועדה להעניק זכות עמידה לגורם הממנה, אשר מבקש **לסתור** את "חזקת הקלון". מכאן מובן מדוע ייחד המחוקק בסעיף 3 לחוק הממשלה את זכות העמידה בנושא זה לשני גורמים בלבד, ראש הממשלה וחבר הכנסת שעליו הוטלה מלאכת הרכבת הממשלה. זאת, שכן אלו שני הגורמים המחזיקים בסמכות העיקרית בנוגע לקביעת הרכבה של הממשלה וזהות השרים ותפקידיהם: הראשון – במהלך כהונת הממשלה; והשני – בעת כינונה של הממשלה (ראו בג"ץ 1993/03 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' ראש-הממשלה**, פ"ד נז(6) 817, 833 (2003); שמעון שטרית **הממשלה: הרשות המבצעת - פירוש לחוק יסוד: הממשלה**, 371 (2018); "מינוי שרים וסמכויותיהם" **פרלמנט** 51 (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2006 – זמין באתר המכון <https://www.idi.org.il/parliaments/8403/8974>)).

7. בבקשה שלפניי, המבקש אינו הגורם בעל הסמכות להציע את מינויו של המשיב 1 לשר, ופנייתו נועדה לקבוע כי **דבק קלון** במעשיו של המשיב. דא עקא, כפי שקבעתי בפ"מ 3/25 הנ"ל:

"סעיף 6(ג) לחוק יסוד: הממשלה מסמיך את יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת לדון בבקשה לקביעת היעד קלון. משמע, במקרים שבהם בית משפט הטיל עונש מאסר על אדם ולא קבע במפורש דבר לעניין הקלון, בסמכותי לקבוע כי חזקת הקלון הקבועה בסעיף הנ"ל, לא חלה. לעומת זאת, הסעיף אינו מסמיך את ידי לדון בבקשות לקביעת קיומו של קלון" (שם, פסקה 6).

8. המבקש התייחס בפנייתו לכוונתן של המפלגות המבקשות להרכיב את הממשלה הבאה לשנות את חוק היסוד, "בתיקון פרסונלי" כלשונו, שמטרתו להכשיר את מינויו של המשיב לשר. אלא שלדבריו, בנקודת הזמן הנוכחית, הסמכות הבלעדית בשאלת הקלון מסורה ליושב ראש ועדת הבחירות המרכזית.

דומה כי בכך כיוון המבקש להצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – כשירותם של שרים), המונחת על שולחנה של הכנסת בימים אלו. לנוכח מסקנתי כי דין הבקשה להידחות על הסף כמפורט לעיל, הרי שאין בתיקון המוצע לחוק היסוד כדי להעלות או להוריד. ממילא, איני רואה להידרש לתיקון המוצע ונפקויותיו בסוגיה שלפנינו.

9. אשר על כן, הבקשה נדחית, מבלי להביע כל עמדה באשר לבקשה גופה.

משלא נתבקשה תגובה, אין צו להוצאות.

יש להניח כי המבקש המציא את העתק בקשתו למשיבים, אך למען הזהירות, החלטה זו בצירוף בקשת המבקש מיום 13.12.2022, תועבר על ידי המזכירות למשיבים.

ניתנה היום, כ' בכסלו התשפ"ג (14 בדצמבר 2022).

יצחק עמית

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-25

